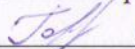

Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы
муниципаль бюджет гомуми белем учреждениесе
«Ю.А.Гагарин исемендәге өченче санлы урта гомуми белем мәктәбе»

КАРАЛДЫ Педагогик киңәшмә утырышы беркетмәсе « 29.08 » 2025 нче ел	КИЛЕШЕНДЕ Тәрбия эшләре буенча директор урынбасары /В.М. Горбунова /	РАСШИЙМ 169 нче номерлы боекык белән гамәлгә кертелде «29.08» 2025 нче ел Мәктәп директоры /Л.А.Ибраһимова/
---	--	---

«Илһам –театр түгәрәге» өстәмә дәресенен
эш программасы 2025 -2026 уку елы 2-8 нчы сыйныф
укучыларның яшьләре: 9-14 яшь
гамәлгәашыру вакыты: 1 ЕЛ

Житәкчесе:
Хәсәнова Флөра Әһлиулла кызы,
әйдәп баручы мәктәп китапханәчесе

Аңлатма язу

Программа мәктәпнең үсеш программасы һәм өстәмә белем бирү планы нигезендә төзелә. Түгәрәк эше формасында гамәлгә ашырыла.

Эш программасы 3-8 нчы сыйныф укучылары өчен атнага 4 сәгать исәбеннән төзелә. Барлыгы 136 сәгать.

Белем һәм тәрбия бирү бер-берсеннән аерылгысыз. Дәрестәрдә алган белемнәрне мәктәптәге түгәрәкләрдә, факультатив дәрестәрдә, электив курсларда камилләштерү, тулыландыру һәм ныгыту бүген көнүзәк мәсьәләләрнең берсе.

Баланың мәктәптән нинди шәхес булып чыгуында, киләчәктә нинди һөнәр сайлавында укыту - тәрбия эшенең роле бик зур. Укытучы баланың сәләтен күрә белергә һәм тиешле юнәлеш бирергә тиеш. Тиешле түгәрәккә яздыруның беренче максаты – баладагы мавыгуларны, омтылышларны үстерү, аңа сәләтен табуда һәм камилләштерүдә булышу. Икенче максат – балада эчке табигый көчләрне үстерү.

Балаларының сөйләм телен үстерү дәрестән тыш оештырылган эшләр аша алып барыла.

Балаларның чиста, төзек әдәби телдә сөйләшергә өйрәтү, татар сәнгатенә мөхәббәт тәрбияләү, китап укуга кызыксыну уяту, үзләрендә язу теләге уяту максатыннан түгәрәкләр оештырыла.

Программаның максаты:

Балаларның сәнгати һәм эстетик культурасын үстерү, аларга тормышта яхшылык һәм матурлыкны күрергә өйрәтү;

Бурычлар:

- 1) Театр сәнгате белән гомуми таныштыру.
- 2) Театрга нигез салучылар, танылган артистлар белән таныштыру.
- 3) Драма әсәрләрен өйрәнүгә теләк уяту.
- 4) Төрле жанрдагы әсәрләрне сәхнәгә куя аша укучыларның табигатьтән бирелгән сәләтләрен үстерү.
- 5) Сәхнәдә үзенең тоту осталыгын, сәнгатьле сөйләм күнекмәләрен камилләштерү.
- 6) Мәктәп күләмендә оештырылган бәйрәм, тамашаларда, район, республика күләмендә уздырылган конкурсларда актив катнашу.

Программаның актуальлеге

Федераль дәүләт стандартларын гамәлгә ашыру шартларында мәгариф алдына һәр яктан камил, мөстәкыйль һәм ижади шәхес тәрбияләү максаты куелды. Укучыларга дәрәсләрдән тыш өстәмә белем бирү дә – заман куйган таләпләрнең берсе. Программа әлеге максатка ярашлы шәхесне үстерүгә юнәлдерелгән технология нигезендә эшләнә.

Түгәрәк эше буенча көтелгән нәтижәләр :

- укучы үзен иркен тотарга өйрәнә, психологик яктан ачыла;
- үзенең мавыгуына туры килгән эш белән шөгыльләнә;
- түгәрәктәге укучылар, укытучы белән аралашу вакытында, эчке дөньясында ачыла, аралашу әдәбенә өйрәнә;
- укучы фикерләргә, үз фикерен дәлилләргә өйрәнә;
- сөйләм телен камилләштерә ;
- әхлак һәм зәвык тәрбиясе ала;
- шәхес булып тәрбияләнә, үз урынын таба;
- татар теле һәм әдәбияты буенча белемен тирәнәйтә, кызыксыну уята.

Түгәрәк татар теле һәм әдәбияты программасын кабатларга тиеш түгел.

Түгәрәкнең эш формасы күп төрле, монда укытучының ижади сәләте зур роль уйный. Китап уку, аның турында фикер алышу, кечкенә докладлар төзү, язучы ижатын өйрәнү, шигырь укучылар бәйгеләрендә катнашу, әдәби - музыкаль монтаж әзерләү, халык театры белән танушу, һ.б. бик күп төрле эш алымнары бар. Түгәрәкләрдә техник чаралар да куллану кирәк, эш барышында музыка яңгырату, магнитофон, телевизор, компьютер куллану эшне тагын да жанландыра.

Түгәрәк эше балаларның күзаллавын киңәйтергә, аңа яңалык алып килергә, рухи тәрбия бирергә дә тиеш. Халык авыз ижатын, татар халык педагогикасын куллану, табигать белән аралашу түгәрәк эшләрен оештырганда укытучыга зур мөмкинлекләр ача.

Программаның эчтәлеге

Татар театрының чишмә башы. Театрга нигез салучылар турында кыскача белешмә. Театр артистлары турында фикер алышу.

Татарстандагы театрлар. Театр артистлары турында белешмә.

“Сәйяр” труппасы, аны оештыручы Габдулла Кариев эшчәнлегенә. Беренче татар хатын-кыз актрисасы С.Гыйззәтуллина-Волжская ижаты.

Г.Камал һәм К.Тинчурин - татар театрын оештыручылар. Аларның эшчәнлегенә күзәтү.

Галиәскара Камал исемендәге Татар дәүләт академия, Кәрим Тинчурин исемендәге Татар дәүләт драма һәм комедия, Курчак театры белән танышу.

Спектакльне сәхнәгә кую. Рольләренә бүлешү. Сәхнә бизәлеше өчен декорацияләр, костюмнар әзерләү. Репетицияләр үткөрү. “эсәрне укучылар алдында күрсәтү.

“Син театр турында нәрсәләр беләсең?” темасына викторина уздыру.

“Шигъри сәхнә” исемле шигърьләренә сәнгатьле уку конкурсы уздыру. “Театр яктылыкка, нурга илтә” кичә уздыру. Баулы халык театрына экскурсия оештыру.

Универсаль уку гамәлләре:

Шәхескә юнәлтелгән УУГ (универсаль уку гамәлләре)

- Балаларның эстетик зәвыгын, ижади фантазияләрен үстерү;
- иптәшенә ярдәм итүдә танып-белү инициативасын күрсәтү;
- үз мөмкинлекләренә бәяләү, тормыш тәҗрибәсен куллану;
- үз фикереңне әйтә белү;
- үз уңышларың -уңышсызлыкларың сәбәпләре турында фикер йөртү;
- биремнәр системасында ориентлашырга өйрәнү.

Танып белү универсаль уку гамәлләре:

- Үзегне бәяли белү;
- күренешләрен сурәтләү;
- тәҗрибә куллану аша нәтиҗә чыгару;
- анализ, гомумиләштерү нигезендә нәтиҗә чыгару

Регулятив (көйлөгөч) универсаль уку гамәлләре

- көч һәм энергия туплау, конфликтларны һәм каршылыкларны чишү максатында ихтыяр көчен үстерү;
- үз эшчәнлегенә контрольгә алу;
- үз-үзенә ихтыяр буенча көйләү;
- тормыш тәжрибәсен куллану;
- үтәлгән эшнән сыйфатын һәм дәрәжәсен билгеләү, уңышлылыгына бәя бирү;

Коммуникатив универсаль уку гамәлләре

- тыңлаучыларга аңлаешлы сөйләм төзү;
- сәхнә осталыгы;
- фикерләү сәләтен үстерү, карарлар кабул итү һәм аны тормышка ашыру;
- сәхнәдә төгәл һәм ачык, аңлаешлы итеп сөйләү, үзгәртеп кору;
- иптәшләрнең үз-үзен тотышы белән идарә итү.

Тематик эш планы

№	Содержание и виды работы	Количество часов		всего
		теория	практика	
1.	Театр дөнясында	12		
	Татар дөнясында беренче театр оешу	2		
	Татарстандагы театрлар. Театр артистлары турында белешмә	2		
	Габдулла Кариев һәм “Сәйяр” труппасы эшчәнлегә.	2		
	Татар театрын оештыручылар.	2		
	Галиәскар Камал исемендәге Татар дәүләт академия, Кәрим Тинчурин исемендәге Татар дәүләт драма һәм комедия, Курчак театры белән танышу.	2		
	Халык театрлары белән танышу	2	2	
2	Сәхнә әсәрләре белән танышу- икенче бүлек	12	10	
3	Рольләргә бүлү, әсәрдән өзекне сәхнәләштерү.	12	22	
4	Декарация һәм костюмнарга өстендә эшләү.	10	20	
5	Спектакльгә сәхнәгә кую	6	6	
6	Экскурсияләр, конкурслар. Әзерлек һәм катнашу	5	5	
7	Сәхнә артистлары белән очрашулар, торле чаралар	2	2	
8	Халык уеннары, йолалары, сәнгатле сөйләм	4	4	
9	Йомгаклау	2		
	Барлыгы	65	71	136

Көтелгән нәтижәләр һәм аларны тикшерү төрләре

Балалар уку елы ахырына матур итеп шигырь, әкият сөйләргә, аларны сәхнәләштерергә өйрәнергә, үз-үзләрен сәхнәдә матур, иркен итеп тота белергә тиешләр.

- сәнгатле итеп шигырь сөйләү
- “Театр айналыгында”, “Туган тел”, “Китап бәйрәмендә”, “Татар сүзе”, “Жәлил укулары”, “Тукай моңы” конкурсында чыгышлар ясау.

КАЛЕНДАРЬ – ТЕМАТИК ПЛАНЛАШТЫРУ

№	Тема	Сәгать саны	Үткөрү вакыты		Искәрмә
			План	Факт	
1.	Татар дөньясында беренче театр оешу, беренче “карлыгачлары” турында фикер алышу.Видео тасма карау.	2 сәг.	2.09.2025		
2.	Татарстандагы театрлар. Театр артистлары турында белешмә.	2 сәг.	4.09.2025		
3.	Габдулла Кариев һәм “Сәйяр” труппасы эшчәнлеге.	2 сәг.	9.09.2025		
4.	Галиәсгар Камал, Кәрим Тинчурин – татар театрын оештыручылар.	2сәг.	11.09.2025		
5.	Галиәскар Камал исемендәге Татар дәүләт академия, Кәрим Тинчурин исемендәге Татар дәүләт драма һәм комедия, Курчак театры белән танышу.	2 сәг.	16.09. 2025		
6.	Халык театрлары,БТХТ танышу	2 сәг.	18.09.2025		

7.	Практика	2сэг.	23.09. 2025		
8.	Сэхнэгэ кую өчен һәм “Жэлил укулары” конкурсына эсэр эзлзү	2 сэг.	25.09. 2025		
9.	Практика	2сэг.	02.10. 2025		
10.	Эсэр эзлэү	2 сэг.	07.10.2025		
11.	Эсэрне уку	2сэг.	09.10. 2025		
12.	Эсэрне уку,видеоязмасын карау.	2 сэг.	14.10.2025		
13.	Практика	2 сэг.	16.10.2025		
14.	Эсэрнең рольлэрен бүлешү.	2 сэг.	21.10.2025		
15.	Практика. Конкурс өчен эсэрлэрне видеотасмага яздыру.	4 сэг.	23.10. 2025 28.10. 2025		
16.	Эсэр өстендэ эшлэү	2 сэг.	30.10. 2025		
17.	Практика. “Жэлил укулары” конкурсын да катнашу.	4 сэг.	04.11.2025 06.11.2025		

18.	эсэр өстөндө эшлэү	2 сэг.	11.11. 2025		
19.	Сөйлэм өстөндө эшлэү	2 сэг.	13.11. 2025		
20.	Практика. Сэнгатле сөйлэм.	2 сэг.	18.11.2025		
21.	Эсэрне өйрнү	2 сэг.	20.11. 2025		
22.	Практика	2 сэг	25.11. 2025		
23.	Эсэр өстөндө эшлэү	2 сэг.	27.11 2025		
24.	Практика	2 сэг	02.12. 2025		
25.	Практика.Спектакльдэн өзек өчен костюмнар һәм сэхнэ бизэлеше өчен декорация эзерлэү	2 сэг.	04.12. 2025		
26.	Практика	2сэг.	09.12. 2025		
27.	Спектакльдэн өзек өчен костюмнар һәм сэхнэ бизэлеше өчен декорация эзерлэү	2 сэг.	11.12. 2025		
28.	Практика	4 сэг.	16.12. 2025 18.12. 2025		
29.	Спектакльдэн өзек өчен костюмнар һәм сэхнэ бизэлеше өчен декорация эзерлэү	4 сэг.	23.12. 2025 25.12. 2025		
30	Практика	2 сэг.	30.12. 2025		

31	Әсәрне мәктәп күләмендә сәхнәләштерү	2 сәг.	16.01. 2025		
32	Практика	2 сәг.	13.01. 2026		
33	Практика	2 сәг.	15.01. 2026		
34	“Театр яктылыкка, нурга илтә” БТХТга экскурсия уздыру.	2 сәг.	20.01. 2026		
35	Практика	2 сәг.	22.01. 2026		
36	“Яруллин укулары” исемле шигырьләрне сәнгатьле уку конкурсына әзерләнү	2 сәг.	27.01. 2026		
37	Практика	2 сәг.	29.01. 2026		
38	“Яруллин укулары” исемле шигырьләрне сәнгатьле уку конкурсына әзерләнү	2 сәг.	3.02. 2026		
39	репетиция	2сәг.	5.02. 2026		
40	Районның үзешчән артисты белән очрашып әңгәмә кору	2 сәг.	10.02.2026		
41	“Син театр турында нәрсәләр беләсең?” темасына викторина уздыру	2 сәг.	12.02 2026		
42	Балалар сәхнәләштергән видеоязмалар карау һәм аларны анализлау	2 сәг.	17.02. 2026		
43	Такмак әйтешле уеннар.	4сәг.	19.02, 24.02.2026		
44	Практика	2 сәг.	26.02. 2026		

45	Житезлеккә уеннар өйрөнү.	4сәг.	03.03,05.03.2026		
46	Практика	2 сәг	10.03.2026		
47	Сәнгатьле уку буенча эш.	2 сәг.	12.03.2026		
48	Практика	4 сәг.	17.0319.03 2026		
49	Сәхнә өчен куелган уеннарны өйрөнү	2 сәг.	23.03. 2026		
50	Практика	4	26.03.02.04. 2026		
51	Сәхнә өчен куелган уеннарны өйрөнү	4 сәг.	07.04.09.04.2026		
52	Практика	6 сәг	14.04,16.04.21.04. 2026		
53	Практика	6 сәг.	2 3.04,28.04,30.04 2026		
54	Практика	4 сәг.	05.05,12.05. 2026		
55	Йомгаклау	2 сәг.	19.05.2026		

